

EMPERYALİZM KURAMI VE LENİN'İN KATKILARI

Aydınlık Gazetesi, 17 Aralık 2013

Yıldırım Koç

Lenin 21 Ocak 1924 tarihinde, yaklaşık 90 yıl önce öldü; Marksizm'e katkıları günümüzde de önemini korumaktadır.

Lenin'in en yaygın biçimde okunan kitaplarından biri, *Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması (Anlaşılabilir Bir Çerçeve)* çalışmasıdır.

Ancak kitabın adında da belirtildiği gibi, bu çalışma "anlaşılabilir bir çerçeve"dir ve yazıldığı dönemin (1916 yılının ilk yarısı) sansür koşulları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu kitapta yer alan iktisadi analizlerin büyük çoğunluğu, 1916 öncesinde Marksist veya Marksist olmayan başka yazarlar tarafından da ele alınmış ve geliştirilmiştir.

Lenin'in Katkıları Emperyalizm Tanımında Değildir

Lenin'in (esasinda fazla yenilik içermeyen) "emperyalizm" tanımı, üretimin merkezileşmesini, finans kapitalin oluşmasını, sermaye ihracının öne çıkmasını, dünyayı paylaşan tekeli birliklerin önem kazanmasını ve dünyanın paylaşılmasının sona ermiş olduğunu vurgulamaktadır. Lenin'in emperyalizm kuramına katkıları ve bu katkıların Lenin'in devrimci pratiğine yansımaları Lenin'in diğer çalışmalarında daha belirgindir.

Bilimsel sosyalizm, kapitalizmin tekel-öncesi döneminde geliştirildi. Ancak Marx ve Engels daha 19. yüzyılın ikinci yarısında kapitalizmin bazı önemli değişimleri yaşadığını ve bunun sınıf mücadelesi üzerinde önemli etkilerinin olduğunu tespit ettiler.

Özellikle İngiliz burjuvazisi, 19. yüzyılın ilk yarısında İngiliz işçi sınıfının sert tepkisi karşısında yeni bazı stratejiler geliştirdi.

Burjuvazinin yeni stratejisi, özellikle 19. yüzyılın sonlarında, gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıflarının kapitalizmin mezar kazıcıları olmaktan çıkıp, kapitalizmin payandalarına (destekçilerine) dönüşmesine yol açtı.

Bu gelişim, bilimsel sosyalist akım içinde revizyonizmin doğuşuna yol açtı.

Revizyonizm, emperyalist ülkelerin işçi sınıflarını kapitalizmle uzlaştıran ve hatta bütünleştiren bir etmen değildi. Tam tersine, kapitalizmin yaşadığı evrimin ve burjuvazinin yeni stratejilerinin emperyalist ülkelerin işçi sınıflarını kapitalizme "kazanması"nın doğal sonucu, revizyonizmin doğuşuydu.

Lenin, Marx'ın devrimci geleneğini ve bilimsel yöntemini sürdürerek, dünyayı değiştirme mücadelesinde somut şartların somut analizini yaptı.

Lenin'in Katkıları

Lenin'in emperyalizm konusundaki tespitleri ve onu emperyalizm konusunda çalışmış çağdaş düşünürlerin büyük çoğunluğundan ayıran noktalar şöyle özetlenebilir:

- Tekelci kapitalizm döneminde sermayedarın kârının kaynağı çeşitlenmiş, sermayedarın toplam kârı içinde emperyalist sömürü bazen artık değer önüne geçmiştir.
- Bu durum, emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının "sosyal emperyalist" olmasına ve emperyalizmi desteklemelerine (kapitalizmle uzlaşmalarına) yol açmıştır. Dünya halkları, sömüren milletler ve sömürülen milletler olarak bölünmüştür.
- Emperyalistler dünyayı paylaşmış, sömürgeler üzerindeki baskı ve sömürüyü artırmış ve kapitalizmin eşit olmayan gelişim kanununa uygun biçimde, sömürgelerin yeniden paylaşımı gündeme gelmiştir. Emperyalizm dünyaya barış değil, savaş getirmiştir. Savaş ise emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının çalışma ve yaşama koşullarını kötüleştirmekte, emperyalist ülkelerde bile devrimin altyapısını oluşturmaktadır. Savaş, emperyalist sömürü sayesinde işçi sınıfının artan refah düzeyini iyice düşürmektedir. Emperyalist sömürüyle yükselen yaşam standardının faturası, emperyalist yeniden paylaşım savaşlarının yarattığı büyük ekonomik ve toplumsal yıkımdır.
- Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin halkları, emperyalizme karşı mücadeleye aktif olarak katılmaktadır ve dünya devrimci hareketinin önemli dayanaklarından birisini oluşturmaktadır.